

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa R. P.
przeciwko M. K. i Agencji Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W. obecnie Krajowy
Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
z siedzibą w W.
o zobowiązanie i wydanie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 8 maja 2017 r., sygn. akt I 1Ca (...),

1) odrzuca skargę kasacyjną sporządzoną osobiście przez powoda,

2) odrzuca skargę kasacyjną sporządzoną przez pełnomocnika powoda - adwokat A. Ł. w części, której zakres zaskarżenia obejmuje wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 8 maja 2017 r., sygn. akt I 1Ca (...) oddalający apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 29 września 2016 r., sygn. akt I C (...), oddalającego powództwo o ochronę naruszonego posiadania,

3) odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, sporządzonej przez pełnomocnika powoda - adwokat A. Ł., w pozostałym zakresie,

4) oddala wniosek pozwanego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z siedzibą w W. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego,

5. przyznaje adwokat A. Ł., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w K., od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 3.600,- (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód R. P. złożył skargi kasacyjne od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 8 maja 2017 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 29 września 2016 r., oddalającego powództwo przeciwko M.K. i Agencji Nieruchomości Rolnych w W. o zobowiązanie pozwanego Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz powoda definitywnie na własność nieruchomości rolnych położonych w T.; wydanie przedmiotowych nieruchomości oraz przywrócenie posiadania tychże nieruchomości przez M.K. Jedna z nich została sporządzona przez powoda osobiście, druga - przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym strona pozbawiona jest tzw. zdolności postulacyjnej, stąd obowiązuje zastępstwo przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądami niższych instancji. Skarga sporządzona osobiście przez powoda ma wadę o charakterze nieusuwalnym, stąd podlega odrzuceniu podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną sporządzoną przez pełnomocnika z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W skardze kasacyjnej oparto się na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., podnosząc, że dokonania wykładni ze względu na istnienie dwóch stanowisk wymaga kwestia, czy w niniejszej sprawie ze względu na przeprowadzenie przetargu ustnego nieograniczonego możliwe było dokonanie przelewu nabytej wierzytelności na rzecz innej osoby, tj. brata powoda. Ponadto skarżący zarzucił błędne zastosowanie art. 70⁴ § 2 k.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby

przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – nie publ.), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.). Skarżący nie uczynił zadość wymaganiom stawianym tej przyczynie kasacyjnej. Po pierwsze nie wskazał przepisu prawa, z którego wywiódł opisaną kwestię. Odnosił się jedynie do art. 353¹ k.c., który reguluje ogólne zasady swobody kontraktowej i nie stanowi wystarczającej podstawy zarysowanego problemu jurystycznego. Ponadto skarżący powołał jedno orzeczenie Sądu Najwyższego, w którym istotnie odniesiono się do możliwości przelewu wierzytelności uzyskanej w drodze przetargu. W wyroku z dnia 27 czerwca 2003 r., IV CKN 302/01 (mylnie oznaczonym w skardze kasacyjnej jako IV CSK 302/01) Sąd Najwyższy dokonał analizy dwóch sposobów wykładni występujących w piśmiennictwie prawniczym, opowiedział się na rzecz jednej z nich (tj. przeciwko możliwości dokonania przelewu) i szczegółowo uargumentował swoje stanowisko. Od chwili wydania wskazanego orzeczenia w judykaturze nie wystąpiła rozbieżność w ocenie tej kwestii.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 – nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym – jego zdaniem – Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurystyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia

(zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.). Skarżący w ogóle nie uargumentował, w naruszeniu których przepisów dostrzega tak rozumiane źródło oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ani na czym ma ona polegać.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną sporządzoną przez pełnomocnika powoda w części, w której jej niedopuszczalność wynika z zaskarżenia rozstrzygnięcia oddalającego powództwo o naruszenie posiadania, zaś na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi pełnomocnika w pozostałej części.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

aj